

НАЈБОЉИ ИНТЕРЕС ДЕТЕТА

ОПШТИ КОМЕНТАР БР. 14 (2013) О ПРАВУ
ДЕТЕТА ДА ЊЕГОВИ/ЊЕНИ ИНТЕРЕСИ
БУДУ ОД ПРВЕНСТВЕНОГ ЗНАЧАЈА

“УНАПРЕЂЕЊЕ ПРАВА ДЕТЕТА У ГРАЂАНСКИМ СУДСКИМ
ПОСТУПЦИМА КРОЗ ЈАЧАЊЕ КАПАЦИТЕТА СУДИЈА И
СТРУЧЊАКА ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ”

НАЈБОЉИ ИНТЕРЕС ДЕТЕТА

2

„У свим активностима које се тичу деце, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције социјалне заштите, судови, административни органи или законодавна тела, најбољи интерес детета биће од првенственог значаја.“

члан 3. став 1 Конвенције о правима детета;

Општи коментар Комитета за права детета УН бр. 14 (2013)

НАЈБОЉИ ИНТЕРЕС ДЕТЕТА - трослојни концепт -

3

Право детета – да најбољи интереси детета буду разматрани и да им буде дат првенствени, некада и одлучујући значај приликом доношења одлука које се тичу детета;

Принцип тумачења – ако се једна законска одредба може тумачити на више начина, треба се одредити за оно тумачење које је у функцији најбољих интереса детета;

Правило поступка – процес доношења одлуке мора да садржи процену могућег утицаја те одлуке на дете; Образложење одлуке мора да укаже да је најбољи интерес детета експлицитно узет у обзир и на основу којих критеријума је одмерен.

ПРОЦЕНА И УТВРЂИВАЊЕ НАЈБОЉЕГ ИНТЕРЕСА ДЕТЕТА

4

- **Формални поступак**
 - ▣ на основу претходно извршене процене, утврђује шта је у најбољем интересу детета и доноси одговарајућа одлука применом релевантне правне норме

- **Циљ процене**
 - ▣ проналажење решења која у конкретним околностима у највећој мери одговара потребама детета и обезбеђује заштиту права гарантованих Конвенцијом и правилан психофизички развој детета (тзв. најбоља алтернатива за дете)

- **Идентификација лица**
 - ▣ која ће на најбољи начин обезбедити најбољи интерес детета (родитељи, други чланови породице, али и државни органи и службе који треба да пруже подршку и усмеравање за оне који се о детету старају – члан 5. КоПД)

ЕЛЕМЕНТИ НАЈБОЉЕГ ИНТЕРЕСА ДЕТЕТА

5

- КОЈЕ ЕЛЕМЕНТЕ САГЛЕДАВАТЕ КОД ОЦЕНЕ НАЈБОЉЕГ ИНТЕРЕСА ДЕТЕТА?

- СУДСКА ОДЛУКА МОРА ДА САДРЖИ:
 - ДА ЈЕ НАЈБОЉИ ИНТЕРЕС ДЕТЕТА УЗЕТ У ОБЗИР
 - ШТА СЕ СМАТРА НАЈБОЉИМ ИНТЕРЕСОМ ДЕТЕТА
 - НА ОСНОВУ КОЈИХ КРИТЕРИЈУМА ЈЕ ОДМЕРЕН ИНТЕРЕС ДЕТЕТА У ОДНОСУ НА ДРУГЕ ФАКТОРЕ

- ЕЛЕМЕНТ (право детета на контакт са оба родитеља)
- КРИТЕРИЈУМ (спремност родитеља на задовољење ове потребе детета)
- НАЧИН УТВРЂИВАЊА (искази странака, налаз органа старатељства)

ЕЛЕМЕНТИ ЗА ПРОЦЕНУ НАЈБОЉЕГ ИНТЕРЕСА ДЕТЕТА

6

- **Мишљење детета** – прибављање мишљења детета је основни корак у процени најбољег интереса детета
- **Идентитет детета** – узимање у обзир различитих аспеката идентитета (пол, етничка припадност, верски и културни идентитет и др)
- **Очување породичне средине и породичних односа** – уважавање значаја породичног окружења детета и свих његових породичних веза
- **Брига, заштита и безбедност детета** – сагледавање материјалних, физичких, образовних и емотивних потреба детета, као и потреба безбедности детета
- **Ситуације рањивости** – сагледавање специфичне околности које дете чине рањивим, укључујући и степен рањивости (инвалидитет, живот и/или рад на улици и др)
- **Право на здравље** – приликом решавања здравствених питања која се тичу детета, посебан значај имају здравствено стање детета и могуће терапије за лечење
- **Право на образовање** – има значај у погледу одлука које се тичу образовања детета

ОДЛУКЕ КОМИТЕТА ЗА ПРАВА ДЕТЕТА

UN Committee on the Rights of the Child

7

- **Communication 30/2017 N.R. v. Paraguay**
- Држава има обавезу да у одређеном року успостави услове за поновно остваривање контакта ванбрачног оца са ћерком

- **Communication No12/2017 Y.B. and N.S. v. Belgium**
- Одбијање издавања хуманитарне визе за дете чији су стараоци по кафалаху /додељено старање/ Белгијско – Марокански пар

- **Communication No3/2016 IAM (ON BEHALF OF KYM) V. DENMARK**
- Одлука о депортацији девојчице у Сомалију, где би се суочила са ризиком да буде силом подвргнута осакаћењу гениталних органа

ПРОЦЕСНЕ ГАРАНЦИЈЕ

8

▣ Заступање детета

- у поступку утврђивања најбољег интереса детету треба обезбедити заступање

▣ Утврђивање чињеница и квалификовани стручњаци

- прикупљање информација и идентификација елемената од значаја за процену најбољег интереса детета мора бити поверено обученим стручњацима из одговарајућих области

▣ Дететов доживљај времена

- одлуке треба доносити у најкраћим могућим роковима и обезбедити могућност периодичног преиспитивања донетих одлука

НАЈБОЉИ ИНТЕРЕС ДЕТЕТА У ПРОЦЕСНИМ ПРАВИЛИМА ПОРОДИЧНОГ ЗАКОНА

9

- Хитно поступање суда у свим предметима;
- Привремене мере без предлога странака;
- Право суда да донесе пресуду и изван оквира постављеног тужбеног захтева (чл. 273 и 281 Породичног закона);
- Истражно начело (205 Породичног закона);
- Постављање привременог односно колизијског заступника (чл.132 и чл. 256 Породичног закона).

ПРОЦЕСНЕ ГАРАНЦИЈЕ

10

▣ Правно образложење

- о конкретним околностима у којима се дете налази,
- садржини и начину вредновања елемената који су узети у обзир приликом процене најбољег интереса детета,
- разлози за доношење одлуке која не одговара израженом мишљењу детета

▣ Провера донетих одлука

- обезбедити могућност испитивања донетих одлука од стране виших инстанци

▣ Комуникација са дететом

- детету пружити информације о питањима о којима се одлучује, самом поступку и могућим решењима,
- прибавити мишљење детета

ПРАКСА ЕВРОПСКОГ СУДА ЗА ЉУДСКА ПРАВА

11

- *Sahin v. Germany*, Број 30943/96 од 8.7.2003.
- *Nulinger and Shuruk v. Switzerland*, Број 41615/07 од 6.7.2010.
- *Kasper Nowakowski v. Poland*, Број 32407/13 од 24.7.2012.
- *X. v. Latvia*, Број 27853/09 од 26.11.2013.
- *B.B. and F.B. v. Germany*, Број 18734/09 и 9424/11 од 14.3.2014.
- *K.B. и остали против Хрватске*, Број 36216/13 од 14.3.2017.

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!